

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Sectia III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. DECEMBER 18.
VIII. évfolyam, 337. szám.

Hétfő

Ciano olasz külügyminiszter:

Itália magatartása a világbéke érdekeit szolgálja

„Románia és Olaszország kapcsolata szívélyes” — Ma kelet elhagyta a Graf von Spee zsebórájának Monievideo kihatóját — Tömegesen pusztulnak el a hajók a tengeri árnak miatt

(RÓMA.) (Rador) A fasciók és korporációk háza előtt, a Duce és a kormány többi tagjának, valamint nagyszámú közönség jelenlétében kezdte meg Ciano gróf külügyminiszter beszédét, aminek kivonatos tartalmát így ismerteti a Stefani ügynökség:

EURÓPA KERESZTUTHOZ ÉRKEZIK

Ciano gróf emlékeztet a Duce azon kijelentésére, hogy Európa történelme az 1935 és 1940 évek között keresztut-hoz érkezik. A Duce több ízben intette Európát és a világot, tanácsokkal is szolgálva. 1929-ben hangoztatta az igazságatlan békeszerződések revíziójának szükségességét. Ezt a választ kapta: „A revízió háborút jelent.”

A DUCE LESZERELÉSI TERVE

Ez a rémálombeli alakzat, ami katonai biztosítékokra és egyetemes biztonságra lett megalapozva, abban az illúzióban ringatózott, hogy Európa mozdulatlanra készíthető. Ez fojtotta el és bénította meg az erőket, melyek új rendre törekedtek. Az egyetemes biztonság csupán illúzió volt és inkább magánérdekeket szolgált. Olaszország akkor egyezmény kötését indítványozta a négy nyugati hatalom között. Egyidejűleg a Duce leszerelési tervet mutatott be a status-quo fenntartása mellett olyan korlátozó alapján, amiket a német kormány mint minimális szükségletet nevezett meg. A négyhatalmi egyezmény és a leszerelési paktum holt betű maradt. Olaszországnak tehát nem maradt csak egyetlen kötelessége: gondoskodni saját érdekei megvédéséről, terjesztéséről, szükségleteiről és birodalmi rendszer megteremtéséről. Az abesszin vállalkozás szükséges következmény volt, nemcsak azon igazságtalan helyzetért, amibe Olaszországot hozták gyarmati téren, de azon kötelessége érdekében is, amit jövőjének és függetlenségének fenntartása jelent.

A SPANYOL KÉRDÉS

Ciano ismertette a Birodalom létrehozásának történetét, majd rátért a spanyol viszályra. Fasiszta olasz nemzeti forradalomról volt szó, aminek vallási, kulturális és vérségi kapcsolatai vannak Spanyolországgal. Rögön meg kellett érteni a Franco-féle mozgalom mély jelentőségét és nem volt szabad figyelmen kívül hagyni a mozgalom jelentőségét nemzetközi és történelmi téren. Azt mondta, hogy Olaszország már régebben beavatkozni készült a spanyol ügyekbe. Ez nem igaz. Tény viszont, hogy a bolsevista forradalom volt az, amit a komintern már régóta előkészített. Ebben a tekin-

tetben teljesen megdönthetetlen tanubizonyságok vannak. Ebben gondolatmenetben Ciano gróf idézi Yvon Delbos „vörös tapasztalatait”, aki később Franciaország külügyminisztere lett és abba a kelletlen helyzetbe jutott, hogy a spanyolországi vörös kormány makulátlan nemzeti eredetét kellett védenie. Olaszország javaslatokat tett a

A Berlin-Róma tengely politikája

Ciano ezután ismerteti azokat a har- cokat, amikben az olaszok résztvettek és legyűrtek az ellenséges ellenállást. A Róma-Berlin tengely politikája ami még az etiópiai háború idején nyert felvázolást, elsősorban a spanyol nemzeti forradalomban kapott gyakorlati alkalmazást. A berlini győzőkönyvek és a Hitler kancellárral való berchtesgadeni találkozások szorosabb német-olasz együttműködés alapjait fektetéseinek célját szolgálták. A kapcsolatok még szorosabbá váltak azon egységes eljárásnak és spontán igazodásának hála, amire az európai események kényszerítették a két kormányt. 1937-ben Olaszország elfogadta Németország felhívását: csatlakoz- zék a kommunistaellenes paktumhoz, ami fennállott volt Japán és a Birodalom között. Ennek a paktumnak nyílt politikai célja volt megerősíteni a kommunistaellenes rendszert és minden téren együttműködni a bolsevista propaganda elleni védekezésben. A paktum a Mussolini-féle politika mara déktalan folyamatosságát jelentette, aki elsőnek jelezte a világ számára a bolsevista veszélyt és véglegesen le- verte azt Spanyolországban.

A MÜNCHENI ÉRTEKEZLET

Az olasz külügyminiszter ezután emlékeztet arra, hogy a háromhatalmi egyezmény aláírása után rövid időre Olaszország ünnepélyesen bejelentette a Népszövetségből való kilépését, majd rátért a müncheni értekezletre, aminek célja volt új időszakot nyitni a nemzetek közti együttműködés és megér- tés számára.

— De Münchent — mondotta Ciano — az követte, amit anti-Münchennek lehetne nevezni. A bölcs eljárást beho- dolásként támadták. A demokráciák, melyek különösen szeretik a háborus nyelvezetet, a München után követke- zett politikát a „demokráciák arcvonalá- nak” nevezték, amint belpolitikai terrénumon a bolsevizmussal való egy- beolvadást „népfront”-nak minősítet- tek volt. Ezeket az arcvonalakat közös sikkra hozták a Szovjet köztársasággal való szövetséggel és ideológiai bekeri-

feltétlen benemavatkozására, annak megakadályozására, nehogy nagyobb arányú Földközi tengeri viszályra ke- rüljön sor. Az olasz indítványokat nem fogadták el. Néhány ország igyekezett megmenteni a látszatot. Az eredmény természetesen a legnagyobb arányú beavatkozás volt. Bizonyíték volt, hogy amikor Franco győztes csapatai eljutot- tak a főváros, Madrid külvárosaihoz a nemzetközi önkéntesek dandárjaiba ütköztek. Olaszország nem hagyhatta figyelmen kívül ellenfeleinek játszmá- ját a nemzetiek hátrányára szóló fel- borított egyensúly fenntartására. Közvet- lenül saját Földközi tengeri érdekei voltak fenyegetve. Az első olasz gépe- ket július 28-án küldték Spanyolország- ba a Caudillo kérésére. Tehát má- azoktól a napoktól fogva olasz vér folyt a nemzeti győzelem érdekében. A Duce rendelkezése azonnal expedíciós- hadsereg alakult, hogy hatékony segítséget nyújtson Franco tá- bornoknak.

essel, valamint Németország és Olasz- ország katonai politikájával.

— 1939. márciusában a német kor- mány úgy határozott, hogy elfoglalja Cseh- és Morvaországot és védnökség- alá veszi azokat. Április első heteiben Olaszország magához csatolta Albániát megvalósítva így az albán nép egysé- ge óhaját. Semmi sem áll fenn abból az állítólagos tervből, amit Olaszország és Németország készítettek volna (amit a „béke front”) támadott abból a nyilvánvaló célból, hogy bevonja a be- kerítési politikába a dunai és balkáni államokat. Albánia elfoglalása kizáró- lag olasz vállalkozás volt és semmilyen kapcsolatban nem állott a csehszlová- kiai helyzettel. 8 hónap óta olyan rend- és béke honol Albániában, mint soha azelőtt. Albániának Olaszországgal való egyesülése nem fenyeget senkit. Ezzel egyidejűleg bejelentették, felvázolták és végrehajtottak egy Olaszor- szág és Németország bekerítésére irá- nyuló politikát új módszerű szövetsé- gi és kölcsönös biztosítékokra tá- maszkodó rendszer alapján. Ez a terv felölelte Lengyelországot is.

A LENGYEL KÉRDÉS

Ciano gróf ezután történelmi vissza- pillantást vetett azokra a biztosítékok- ra, amelyeket az augusztus 25-iki tár- tyalások során Lengyelország kérdésé- ben angol és francia részről nyújtot- tak. Olaszország és Németország ek- kor szintén tárgyalásokat folytattak, abban a kérdésben, hogy milyen poli- tikai magatartást kövessenek? A tár- gyalások május 6-án és 7-én Milánó- ban folytak le és ekkor úgy Olasz- mint Németország elhatározták, hogy bármilyen ellenségés támadást a leg- egyszerűbben visszautasítanak, mert céljuk az európai béke fenntartása, az egyes országok belföldi nyugalmi tö- rekvéseinek megerősítése és hadifel- szerelés és a katonai előkészületek fo- kozásának megállapítása.

A NÉMET-OLASZ EGYEZ- MÉNY

Azoknak a biztosítékoknak az alap- ján, amelyeket Lengyelország francia és angol részről kapott, Lengyelország

ellenállást tanúsított Németország igé- nyeivel szemben. A március 27-én tar- tott megbeszélésen a Duce felhívta az angol kormány figyelmét azokra a következményekre, amelyek az európai békét fenyegetik, amiatt, mert Anglia lengyelországi megbízottja a feltétlen garancia veszélyes fegyverét kínálta fel Lengyelország részére, hogy az ön- bizalom érzését fokozza. Olaszország- nak ezzel szemben az volt a rendithe- tetlen álláspontja, hogy Danzigot a len- gyelek feltétlenül engedjék át Német- országnak. Ugyanebben az időben új jelenség is mutatkozott: az orosz-né- met közeledés. A két állam kormányá- nak merőben ellentétes felfogása el- lenére létrejött a német-orosz megne- mülési egyezmény, amely az egész világon nagy feltűnést és csodálatot keltett. Ciano gróf ezután emlékezte- tt azokra a kísérletekre, amelyek Anglia és Franciaország részéről tör- téntek a Szovjetunióval való megegye- zés kérdésében. Emlékeztetett arra, hogy az orosz kormány ezt a kérdést még április hónapban letárgyalta a német kormánnyal, amely közölte vele hogy Németország ki akarja (szélesite- ti) kapcsolatait a Szovjetunióval. Az Oroszországgal való további megegye- zés célja az volt, hogy semlegesítsék a Szovjetuniót, illetve megakadályoz- zák Oroszországnak a demokráta ha- talmak részéről Németország ellen folytatott bekerítési politikában való részvételét. A közeledési mozgalom- tezedetben korlátozott volt és a távolab- bi cél nehezen látszott elérhetőnek ép- ven amiatt az alapvető ellentét miatt, amely a nemzeti szocialista Németor- szág részéről Oroszországgal szemben mindenkor megnyilvánult.

— Salzburgban arról értesültem — folytatta Ciano gróf — hogy a Moszk- vával megkezdett kereskedelmi tárgya- lások olyan kedvező mederben halad- nak előre, azoknak messzeható követ- kézményei lesznek és augusztus 21-én este 10 órakor Ribbentrop német kül- ügyminiszter telefonon arról értesít- tette, hogy másnap utólag Moszkvába utazik, hogy aláírja a német-orosz megnevelési egyezményt.

MUSSOLINI ERŐFESZÍTÉSEI

Ciano gróf ezután utalt arra, mi- lyen nagy erőfeszítéseket tett Musso- lini, hogy gátat vessen a kitért német- lengyel háborúnak. Az angolok követé- telese miatt, hogy a németek azonnal ürítsék ki az elfoglalt lengyel területe- ket és mert ennek a kívánságnak Hit- lerrel való közléséért senki nem mer- te vállalni a felelősséget. Mussolini min- den erőfeszítése hiába való volt. Itália a maga részéről ekkor közölte, hogy semmiféle katonai kezdeményezést nem tesz és a német kormány a legtel- jeesebb mértékben helyeselte Olaszor- szágnak ezt a magatartását. Az a tény, pedig, hogy Olaszország szeptember el- seje óta sem változtatott ezen az állás- pontján és tartózkodik a háboruba vá- ló bekapcsolódásától, teljes mértékben megfelel Németország intenciójának és annak az egyezménynek a hű megnyi- latkozása, amely Olasz- és Németor- szág között fennáll. Olaszországnak ez a magatartása azt a célt is szol- gálja, hogy a háborus viszály kiterje- dését megakadályozza. Ez a magatartás és az észszerűség indokolja azt, hogy

Olaszország a maga részéről eddig sem miféle katonai kezdeményezést nem tett.

ITALIA NEM FÉL A HÁBORÚTÓL

Annak ellenére, hogy Olaszországnak legkevesebb háromévi időszakra van szüksége, — már csak az afrikai és a spanyolországi hadjáratok során elhasznált erők felírásában — az újabb háborúra való felkészülésre — Ciano külügyminiszter a leghatározottabban visszautasítja azt a feltételezést, mintha Olaszország félne a háborútól. A leghatározottabban visszautasítja azt a feltételezést is, mintha Olaszországban véleménykülönbség volna. Olaszországnak egyetlen arculata van, egyetlen lelke van, egyetlen legszegényebb olasz állampolgártól egészen a király és a császár öfelségéig. Erélyesen megcáfolta Ciano gróf, mintha egyik vagy másik ország (biztosítékot kért volna) Olaszország magatartását illetően. A világsajtó beszámolt arról az olasz kezdeményezésről, amely Olaszország részéről nyilvánult meg a béke érdekében, valamint arról az állítólagos megbízásról is, amelyet Olaszország kapott volna a német kormány részéről a tárgyalások megkezdésére. Mindezek a híresztelések, közlések az önbíráskodás megállapításai.

BERLIN ÉS RÓMA KAPCSOLATAI

Németország nem kért semmit Olaszországtól és jegyzéket sem intézett hozzá ebben a kérdésben. Olaszország és Németország viszonya és kapcsolata változatlanul azon az egyezményen alapszik, amelyet a fasiszta nagytanács ülésén is ismertettek — hangsúlyozta Ciano külügyminiszter.

A továbbiakban kifejtette — hogy a lengyelországi háború befejezése után Németország ismételtől leszögezte és az egész világ tudomására hozta, hogy nincsen semmi indoka arra, hogy kiszélesítse a háborút a nyugati hatalmak ellen. A béke reménye ekkor újólag feltűnt a láthatáron. A remény azonban rövidéletű volt. Az a Németország, amely a keleten befejezte a háborút és kiterjesztette Oroszországgal a kapcsolatait, nemcsak a lengyel kérdésben döntött, hanem lényegesen megváltoztatta a Balti-államok helyzetét is — ez a Németország nemcsak Lengyelországról beszélt, hanem Csehszlovákiáról is, sőt ami több, még Ausztriáról is. Ennek ellenére a nemzeti szocializmus nem akar politikai tökéletet kovácsolni ebből. Sőt hozzájárul a nemzeti lengyel állam felállításához.

A VILÁGBÉKE ÉRDEKEI

Ciano gróf azután hangsúlyozta: Az egész világ tudja, hogy Olaszország magatartása ugyanazokon a valóságokon alapult, amelyek eddig is meggátolták abban, hogy általánosítsa a háborús viszályt és az összes államok elismerték azt, hogy Olaszország ezzel a magatartásával a világbéke érdekeit is szolgálja.

— Ennek ellenére — hangsúlyozta Ciano gróf — a fasiszta kormány nem tesz semmiféle kezdeményező lépést és nem is gondol ilyesminek a megtételére, hogy különleges módon is véglegesítse Olaszország együttműködését és szíves viszonyát a semleges államokkal. Miután sokat beszéltek a Balkán-félszigetről és miután Olaszország politikája e terület felé irányul olyan érdeklődéssel, amelynek megvan a maga észszerűsége, nemcsak a földrajzi történelem és a hagyományok alapján, hanem ama tény miatt is, hogy Olaszország Albániának Olaszországhoz való csatolásával Balkáni hatalom lett, Olaszország megerősíti azt az erőteljes kívánságát, hogy a duna menti Európában és a Balkánon a rend és a béke megmentésére törekszik. De ennek ellenére egyidejűleg nem gondol hatalmi tömb létrehozására, bármennyire is hasznos volna ez az olyan országok részére, amelyek részt venne ebben a tömbben, a béke helyreállítása érdekében.

OLASZORSZÁG BALKÁNI KAPCSOLATAI

Ciano gróf azután az olasz—jugoszláv megemlékezési egyezményt ismertette.

Utalt arra, hogy a közös szárazföldi határ tisztázta az általános helyzetet, utalt arra, hogy Olaszországnak Török országhoz való viszonyát az 1932-ben megújított barátságos egyezmény szabályozza, Olaszországnak Bulgáriával való viszonya a régi hagyományosan jó, majd a következőket mondotta:

— *Kapcsolatunk Romániával, mely országgal az árucserénk fokozódott, teljesen szíves.*

ITALIA ÉS MAGYARORSZÁG BARÁTSÁGA

Ciano gróf ezután hangsúlyozta:

— *Felesleges az olasz—magyar kapcsolatot részletezni, mert a barátság és az együttérzés mély gyökerei kötik össze a két országot.*

Az összes balkáni országoknak közös érdekük, hogy

— *a Duna-medencében és a Balkánon fenntartsák a békét.*

Ennek érdekében Olaszország mély rokonszenvvel kíséri minden megnyilat-

Olasz lapvélemény Ciano beszédéről

(RÓMA.) (Stefani.) Ciano gróf kamarai beszédének elhangzása után a korpórációs kamara tagjai felállva negyed órán át hangosan éljenztek a Ducet és a külügyminisztert. Az esti lapok, amelyek teljes terjedelmében hozzák a beszédet, megjegyzik, hogy az hatalmas felépítésű volt és visszautasította azokat a feltevéseket, amelyek úgy vélték, hogy Németország és Olaszország viszonyában változás fog beállni. A Corriera dela Serra megjegyzi, hogy Ciano gróf Németországnak adott igazat beszéde azon részében, amikor a háború előzményeiről szólt. Nem tartja különösnek a lap azt, hogy az olasz külügyminiszter az angol francia, olasz viszonyról nem emlékezett meg, azt is természetesnek minősíti, hogy Ciano gróf nem foglalt el határozott álláspontot Oroszországgal szemben, mert szerinte ezt azzal lehet a legjobban megmagyarázni, hogy a finn— orosz konfliktus egyelőre nem érinti Itália érdekeit közvetlenül.

AZ UTOLSÓ HATÁRIDŐ

(MONTEVIDEO.) (Rador.) A Havas iroda állítása szerint az Admiral Graf Spee számára adott 72 órás kijavítási idő szombat este 10 órakor lejárt. Tehát a hajónak vasárnap reggel két óra 30 perckor ki kellett volna futnia a kikötőből. Későbbi híradás szerint a hajó parancsnoka vasárnap délután öt óráig, tehát európai időszámítás szerint este 9 óráig kapott erre haladékot. A kifutni készülő hajót most már azáltal, hogy Capetownból az Ark Royal repülőgép anyahajó is Montevideo felé indult, tíz angol cirkáló várja és pedig: egy repülőgép anyahajó, két csatahajó, egy nehézcirkáló, két könnyű cirkáló, három torpedóhűző és egy buvárnaszád. Arra vonatkozólag, hogy a Graf Spee kapitánya mit fog tenni a tulerővel szemben, megoszlanak a vélemények. Az egyik verzió szerint lehet, hogy megkísérli a nyílt tengerre jutást, a másik szerint azonban valószínű, hogy szikratávirón keresztül kapott utasításra, saját maga robbantja

kozást, amelynek során valamely nép kifejezésre juttatja akaratát, kívánságát, hogy hajlandó békésen megoldani a függő kérdéseket és Olaszország a cél érdekében szívesen nyújt tanácsot és segítséget. A fasiszta Olaszország élénk figyelemmel kíséri az eseményeket, kész arra, hogy tőle lehetőleg támogatást a világ megbékélésére irányuló mozgalmat, de egyidejűleg a legszilárdabban elhatározott arra, hogy rendületlen eréllyel védje meg szárazföldi, légi és tengeri érdekeit, tekintélyét és nagyhatalmu jövőjét.

Ezt a védelmet biztosítja a rendíthetetlen fegyver és az a lángoló lelkesedés, amellyel az olasz nép bizik fegyver erejében, bizik a Duce akaratában és lángszében és Olaszország rendeltetésében.

Ciano gróf külügyminiszter beszédét hatalmas tetszés és tapsvihár követte, amelynek során a Duce iránti rendíthetetlen bizalom is lelkes módon kifejezésre jutott.

fel a hajót, ha látja, hogy menekülése lehetetlen.

YPERIT!

(BERLIN.) (Rador.) A DNB jelentése szerint táviratilag meghívták dr. Walter Melhoffot, a neves uruguayi szemorvost, hogy vizsgálja meg a Graf von Spee fedélzetén mérgezést szenvedett matrózokat. Az orvos megállapította, hogy hét embernél az yperit gázzal történt mérgezés.

TÖMEGES HAJÓKATASZTRÓFÁK

(BUCURESTI.) (Rador.) A Rador távirati iroda az utóbbi napok hajókatasztrófáiról a következőket közli: Dispatch angol cirkáló elsüllyesztette a Düsseldorf német teherhajót. Az angol hadihajók feltartóztatták a 2436 tonnás Tenerife német kereskedelmi hajót, amit a legénység elsüllyesztett. A Landsend görög hajó elsüllyedt. Ugyancsak elsüllyedt az Ursus svéd gőzös, melynek 9 matróza életét vesztette. Ugyanakkor Londonból közlik két norvég gőzös pénteken az angol partok közelébe aknába futott és elsüllyedt. Oslóból közlik: A Ragni nevű 1667 tonnás gőzös elsüllyedt. Hat tengerész életét vesztette. Szerencsétlenül járt a Flood nevű 1200 tonnás norvég hajó is. Az Athel Templar 239 tonnás ciszterna hajó, továbbá az Inverlane 9141 tonnás tankhajó szintén elsüllyedtek.

VALLENIUS TÁBORNOK NYILATKOZATA

(STOCKHOLM.) (Rador.) Finnország fővárosában és nagyobb városaiban falragaszok jelentek meg, amelyek fegyverbe hívták 40—60 évig az összes fegyverforgató férfiakat. Vallenius tábornok, a finn északi hadsereg főparancsnoka nyilatkozott a külföldi sajtó munkatársai előtt és kijelentette, hogy a finn— orosz háború még egy évig is eltarthat, mert Finnország a maga igazában a végsőkig küzd és ebben segíti az ország éghajlata és térszervezetét is.

Megszavazza a képviselőház a rendelettvörvényeket

(BUCURESTI.) (Rador.) A képviselőház tegnapi ülésén a rendelettvörvények utólagos jóváhagyására vonatkozó javaslatot terjesztették elő. Az előadók után Cornel Pop képviselő közölte, hogy megszavazza a javaslatot, mert a rendelettvörvényekre szükség volt. Valcovici kijelentette, hogy szintén megszavazza a rendelettvörvényeket, szükséges azonban a minél jobb közigazgatás megteremtése. A kereskedők tevékenységét összhangba hozni az államilag támogatott szövetkezetek működésével, hogy utóbbiak ne támaszthassanak egészségtelen versenyt és ne érintsék a kiskereskedők létérdekeit. Szükségesnek tartja az adók egységesítését és a szakoktatás reformját. Ki-

jelentette, hogy felszólalásában nem vezet ellenzéki érzelmek, mert a kormány működését minden tekintetben támogatni kívánja, de szükségesnek látja, hogy a törvénytervezeteket a parlament letárgyalja. Istrate Micescu igazságügyminiszter felszólalásában hangsúlyozta, hogy a rendelettvörvények kiadására a sürgős esetekben van szükség. Hangsúlyozta a kormányval való együttműködés szükségességét és azt, hogy Valcovici előterjesztését a kormány már is tanulmányozás tárgyává tette. A képviselőház ezután átvette a közrendészeti minisztérium megszüntetéséről szóló törvény tárgyalására.

ÉLELNKSÉG A NYUGATI HADSZINTÉREN

(PÁRIS.) (Rador-Havas.) Néhány nap óta a frontokon a hadműveletek élénkítő ütemet mutatnak. Az őrzáratok összetűzésein kívül most már kisebb-magyobb összecsapások voltak a felderítő osztagok között is és ezek a harcok kezdenek élénkebb jellegűvé válni. A német csapatok száma az utóbbi időben mindenütt emelkedett és a nagyobb egységek a tevékenységre állanak készen.

Rövid távirati hírek

(BELGRÁD.) Magyar részről felkérték a jugoszláv kormányt, hogy a jövő évi budapesti nemzetközi vásáron Jugoszlávia önálló pavillonnal vegyen részt.

(WASHINGTON.) A newyorki kikötőből tegnap indult utnak a harmadik önkéntes csoport 1750 embere Finnország felé.

(MONTEVIDEO.) Az Admiral Spee gőzös harminckét halottját tegnap temették el katonai pompával a montevideoi temetőben.

(BELGRÁD.) A napok óta Belgrádban tartózkodó francia kereskedelmi delegáció és a jugoszláv megbízottak között létrejött az egyezmény, amely január 1-én lép életbe.

(JERUZSÁLEM.) Bethlemben tegnap a brit karhatalom és egy arab felkelő csoport között véres összetűzésre került sor. Ennek folyamán 4 halott maradt az „ütököt” színhelyén.

(BRÜSSZEL.) (Rador.) Az Yvonne belga teherhajó Ostendebe érkezett miután december 5-én az angol partok közelében egy német repülőgép bombázta. A hajó nem rongálódott meg és legénységének egyik tagja sem sebesült meg.

(BRÜSSZEL.) (Rador.) A Rosa belga kereskedelmi hajó csütörtökön a Tyn folyó torkolatánál, New Castle közelében aknárobbanás következtében elsüllyedt. Egy matróz meghalt, a kapitány és egy matróz megsebesült.

(LONDON.) (Rador.) A Stanwood angol hajó vasárnap elsüllyedt Falmouth kikötőjében, miután a legénysége a rakthelyiségben kiütött tüzet igyekezett eloltani. A rádiótávirás meghalt, a többi matrózt megmentették.

RISHIREK

(PÁRIS.) (Rador.) A Marseille—Liszabon légijáratot vasárnap nyitják meg. A vonalnak összeköttetése lesz a Pan American Airways járataival.

(BUCURESTI.) A romániai muzulmánok egyházi méltóságai Etem Curt Mola mustival az élükön kihallgatáson voltak Toni nemzetnevelésügyi alminiszternél, akihez bizonyos engedelményekért folyamodtak a muzulmán vallásoktatás érdekében.

(BUCURESTI.) A CFR igazgatótanácsa Perieteanut választotta meg elnökének.

(BUCURESTI.) Mitita Constantinescu pénzügyminiszter dekrétumot terjesztett öfelsége elé Const. Teodorescu, a Banca Naționala alkalmazottja, Adrian Otoiu administrator-delegat és Ciocărlie cenzor megbízatásának egy évvel való meghosszabbítására.

— 30 NAPOS VIZSGÁLATI FOGSÁGOT RENDELTEK EL A SZÁSZLÓNAI VEREKEDŐK ELLEN. Albert Ferenc és Czako Bálint szászlonai legények ellen, akik szóváltás hevében doronggal agyonverték Tanase Marie magurai gazdát, a vizsgálóbíró tegnap elrendelte a 30 napos vizsgálati fogságot. Vallomásuk szerint a nézeteltérés abból keletkezett, hogy Tanase Marie szekerével elgázolta őket. Czako a szekerét egyik utasával hamarosan meg is békült, de Tanase és Albert között verekedés fajult a veszekedés. Eközben Albert egy husánggal, amelyet a szekerről kapott le, olyan szerencsétlenül ütötte fejbe ellenfelét, hogy az 3 óra múlva kiszendvedt. Az ügyben nagy eréllyel folyik a vizsgálat.

— Kitért a Vezuv. Nápolyból jelentik Rador: A Vezuv tűzhányó újólag működni kezdett és a tegnapi napon 50 méteres szélességű lávafolyam hőmpölygött lefelé a lejtőkön. A kitérésnek emberélet nem esett áldozatul.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETESI ARAINK: Szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej, első szó 3 lej. Állást keresőknek első szó 2 lej, többi 1 lej. Jelíges és címnélküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Csak portózott jelíges leveleket továbbítunk és csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett vesszünk fel. Támpéldányt nem adunk. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznap megjelenésre csak délelőtt 10 óráig vesszünk fel.

ADÁS-VÉTEL

HÁZI vágásra alkalmas prima zsirsértések kaphatók Szigethynél, Cal. Traian 76. szám. (8891)

JUTÁNYOSAN eladó: világos háló és könyvszekrények. Piața Unirii 7. Apartament 4. (8992)

AUTÓ 5 üléses Chrysler eladó. Piața Unirii 7. Apartament 4. (8993)

VILLANYMOTORT, jókarban lévő, üzemi képest, 2 lóerőt megvételre keres Magyar Színház. (3112)

JÓKARBAN levő csikóbunda eladó. Str. Neculcea 2. III. em. 15. ajtó. (9086)

KARÁCSONYRA természetes borokat és pálinkákat vásároljanak Cal. Marechal Foch 24. sz. borpincéből és az üzletből, olcsó árak mellett. Hazaküldjük. Leken-kei és Drágásani különlegességek. (9222)

PIANINOT bérbe adok. Rochlitz főmérnök, Str. Filipescu 6., emlet. (9208)

JÓKARBAN levő mély gyermekkosci eladó. Str. Regina Maria 24., címfestőnél. (9225)

KERESEK saját használatra jókarban levő viselt férfiruhát. Ajánlatot kiadókba kérek „magas termet” jelígre. (9209)

OLCSÓ TÜZIFA • PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy ől 980 lej. Ugyanez 1000 kgr. vágva 690 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a. (8923)

MEGÉRKEZETT az utolsó ezüstfenyő karácsonyfa szállítmány a főposta mögötti fenyőpiacra. (9152)

INGATLAN

KERESEK egy jókarban levő házat 400 ezer lejig készpénzért. Str. Mărășesti 46. (9121)

OLCSÓN eladó a Prutului-uccában, közel a szamosfalvi fürdőhöz három parcella, egyenként 600 nm. Erd.: Râmboiu Pre tornál a prefekturán. (9163)

ÁLLAST KERES

MAGYAR, német, román gyors és gépirónó, francia nyelvismerettel délutáni elfoglaltságot, esetleg helyettesítést keres. Ajánlatokat „Komoly” jelígre kér a kiadóhivatalba. (9215)

ÁLLAST KAPHAT

GYERMEKSZERETŐ leányt keresek azonnalra. Str. Mico 13. (9207)

KÜLÖNFÉLÉK

KÜLFÖLDRŐL hazatérve női divatszalonomat megnyitottam. Papírműveket megtekinthetők kötelezettség nélkül. Str. Gh. Dima (Miorița) 2., udvarban, emelet. (9004)

100.000 LEJ készpénzzel társulnék üzletbe, vagy vállalatba. Cím a kiadóban. (9221)

Karácsonyi olcsó áraink!

Szővet, vászon, damaszt, dítin, dejalin maradékok poton árban, visszamaradt nőcipők áron alul kiárusítottak. Cal. Reg. Ferdinand 75., Apart. 2.

KIADÓ LAKÁS

HÁROM holdas kertemhez feles bérlőt keresek. Lakást is adok. Jelentkezni Str. Donat 140. Tufli professzor. (9103)

EGY szoba, konyha, speisz azonnalra kiadó. Str. Uzina Electrică 1-a. (9175)

KÜLÖNBEJÁRATU szép üres szoba kiadó. Str. Filipescu 13. (9216)

KIADÓ külön telken 2 szoba, konyha, speisz 2000 lejért. Str. Martirii Bălăju 4. Érdeklődni: Biroul „Increderea” P. Unirii 18. sz. (9206)

OKTATÁS

NÉMET, román órákat adok. Címeket a kiadóba kérek „Német” jelígre. (9210)

LAKÁST KERES

BOROSPINCÉT keresek. Str. Corchez 5. (9213)

URILEÁNY családnál lakást keres Piața Unirii-n vagy a magyar konzulátus mellett. Címeket a kiadóba „Központban” jelígre kérek. (9211)

Arany tizkoronások és ezüst dollárok a szászsebesi kereskedő lakásán

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Gyulafehérvár vidékén s általában az egész megyében úgy ismerték Hirsch Jakab szászsebesi kereskedőt, mint aki nagy arany- és valutakészletek felett rendelkezik. Közismertté vált róla ez az elnevezés: az „aranyos zsidó”. Az elképzelés nagytitkúvá tette a kereskedőt, aki Hirsch Jakab jelentősége s végül a rendőrség is figyelni kezdte a háza táját.

Egy napon, ez év elején, Csernovicból Szászsebesre érkezett Róth Berkó Bernát kereskedő. Állítólag azért, hogy bőrköt vásároljon, de a rendőrség megállapította, hogy a timárok és bőrszék helyett Hirsch Jakab házába látogatja. Január 31-én aztán Suteu Ioan és Schems Emil gyulafehérvári rendőrtisztviselők a Nemzeti Bank körzeti fiókjának tisztviselőjével, Radovicu Gheorghival kiszállottak Szászsebesre s egyenesen benyitottak Hirsch Jakab lakásába. Szerencsés volt. Az egyik hátsó szobában meglepték Róth Berkó Bernátot, amint Hirsch leányától, Ionától régi tizkoronás osztrák-magyar aranyakat akart átvenni.

Róth gyanút fogott. Riadtan kereste a menekülés útját. Egy hátsó ajtón akart elillanni, de megfogták és megmozdították. Néhány darab tizkoronás aranyat találtak zsebeiben. A rendőrtisztviselők általános házkutatást tartottak. Ennek során 16 darab arany-

pénz s néhány ezüstdollár került még elő a ruhásszekrény rejtékjeiből.

A gyulafehérvári törvényszék ügye-sze vádat emelt Hirsch Jakab, Hirsch Jakabné, Hirsch Ilona és Róth Berkó Bernát ellen, valutával üzött zugkeres kedés címén. A törvényszék felmentette a vád következményei alól Hirsch Jakabot és feleségét, de leányukat és Róth Berkó Bernátot fejenként 6—6 hónapi fogházra és 15.000—15.000 lej pénzbírságra ítélte azzal, hogy amennyiben ezt nem tudnák kifizetni akkor vagy Szászsebes, vagy Gyulafehérvár város javára teljesítendő közmunkával törlesszék le a 15.000 lejt.

Ez esetben egy napi közmunkával 50 lejt áll módjában törleszteni. Ha pedig nem vállalnák a közmunkát: úgy átváltoztatják

a pénzbüntetést fogházra és minden leült napot 50 lejtben számítanak be a büntetésbe, ami kerekén 300 napi újabb fogháznak felel meg.

Az elítéltek megfelelőbbé tették ezt az ítéletet a kolozsvári táblához, ahol védelmüket dr. Saragea Zamfir látta el. Sikeres beszéde arra az álláspontra bírta a tanácsot, hogy a tárgyalás tökéletesebb tisztázása céljából három újabb tanu kihallgatását rendelje el, s ezért a tárgyalást elnapolta.

Kéményseprő naptárt

csak annyit nyomunk, amennyi rendelést kapunk, azért kérjük a mester urakat, hogy most adják fel rendeléseiket, mert csak így biztosíthatjuk őket, hogy karácsonyra megkaphatják naptáraitkat.

Reklámnaptáraink-

szétküldése folyamatban van, megnyugtadjuk rendelőinket, mindenki pontosan megkapja a rendelt naptárakat.

ORIENT NAPTÁRVÁLLALAT • CLUJ STRADA IULIU MANIU 8.

Reuter jelenti:

(WASHINGTON.) A statisztikai hivatal kimutatása szerint az amerikai kivitel az utolsó hónapban Anglia felé 48, Franciaország felé 31, a délamerikai államok felé pedig 4 százalékkal csökkent.

(NEW DELHI.) Mahatma Gandhi az egyik indiai naplópap hasábjain követeli, hogy hívják össze az indiai alkotmányozó ülést.

(LONDON.) A brit fővárosban a jelentés szerint teljesen befejezték a nyilvános légvédelmi és gázóvóhelyek építését. A buvhelyek mennyisége és nagysága akkora, hogy azokban a városban tartózkodók menedéket találhatnak.

(LONDON.) VI. György uralkodó és Erzsébet királyné megtekintették a Westminster templom megvédésére alkalmazott óvintézkedéseket.

(PÁRIS.) Lebrun elnök az Elysée palotában fogadta az új lengyel köztársasági elnököt, akit röviddel megbeszélés után villásreggelin látott vendégül. A villásreggelin megjelent Daladier miniszterelnök is.

(PÁRIS.) Névtelen felelet alapján új vizsgálat indult meg Miller fehérorsz tá-

bornok elrablása ügyében.

(SZÓFIA.) „Giovanna cárnő” rövidebb tartózkodásra jédesapjához, Victor Emanuel olasz uralkodóhoz utazik.

(ANKARA.) Izmed Inönü államfő jerzumi szemleutjáról visszatért a török fővárosba.

(BERLIN.) Hitler vézer és kancellár kihallgatáson fogadta a berlini Japán nagykövetet.

(BERLIN.) Határozottan cáfolják, hogy Göbbels dr. propagandaügyi miniszter Rómába utaznék.

(OSLO.) Haakon király könnyebb kimeneteli náthában megbetegedett. Orvosi tanácsára az ágyat kell őriznie.

(MÜNCHEN.) A bajor fővárosban izgalommal várják a Hitler kancellár elleni merénylet vádlottainak: Georg Elsernek valamint a brit Intelligence Service két megbízottjának bünperét. A tárgyalás, amint hírlik, részben nyilvános, részben zárt lesz.

(BERN.) A szövetségtanács elhatározta, hogy az idegen ellenőrzést havonta megismétlik.

Vásárhelyi Boldizsár tb. esperes január elsejével megy nyugdíjba

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Megirtuk, hogy Vásárhelyi Boldizsár tb. esperes, belvárosi lelkész ötvennégy évi szolgálat után nyugdíjazását kérte az egyház községtől. A presbitérium mély sajnálattal vette tudomásul az érdemes és közszeretben álló lelképásztor elhatározását és úgy intézkedett, hogy Vásárhelyi Boldizsár nyugdíjbanvonulása-akor természetbeni lakást kapjon és emellett olyan illetményt élvezzen, hogy gondtalanul élhessen. Az egyház-község presbitériumának határozata az

egyházi nyugdíjbizottság elé került, amely jóváhagyta a rendelkezést és úgy intézkedett, hogy Vásárhelyi Boldizsárnak január elsejétől folyósítsa a nyugdíját az egyházi pénztár. Így az ősz lelképásztor január elsejével megy nyugdíjba. Bucsuztatása ünnepélyes istentisztelet keretében történik meg a belvárosi templomban. Vásárhelyi Boldizsár utódjáról a presbitérium gondoskodik, addig a lelkési teendőket Mózes András vallástanár látja el.

Ilyen alkalma sohasem lesz!

Neves festőművészek gyönyörű olajfestményei, izléses blondelkeretben kiállítva a képvásáron a legminimálisabb árakon. Győződjön meg vételköttelezettség nélkül megtekinthető. Részletre is adunk.

Külön szentképosztály.

Piața Unirei 9 sz. alatt
Stanoiu sorsjegyes mellett.

Szent Antal szobor

várja ma a főteri Szent Mihály templomba a vasárnapi istentiszteletre sietőket. A szobor beállítására régi hiányt pótol. Sok felszólalás hangzott el a multban a Szent Antal szobor felállítására vonatkozólag, sokan, még más vallásuk is sajnálatukat fejezték ki, hogy hiányzik a gyönyörű főteri templomból a minden katolikus templomban megtalálható, áhitatokatlós szentnek a szobra. A plebánia a hívők régi óhajának tett eleget, amikor elkészítette és felállította a szobrot. Befalazott oldalajtót fejtettek ki, tisztították meg és mélyítették ki. Ebben a mélyedésben, sima, egyszerű gótikus iv keretében áll az egy-fából faragott szobor, Vámszer Imre tehetséges és ismert nagyszabású szobrász új elgondolást, új kifejezést sugározó műve. A szobrász szakított a hagyományokkal. A szokásos édeskés, finom és tulpom-pázó vonások helyett komor, egyszerű, izzósemű, aszkéta székelly koponyát faragott, a szikár, csontos, sima ruhájú alakra. Ez a szobor tökéletesen belesimul a csupasz, karcsu gótikus ívek keretébe, szebb, emberibb és magyarrabb az eddig látott Szent Antal szobroknál. Minden tekintetben figyelemre méltó alkotás.

A szoborhoz kitűnő keretet alkot Reimann Károly köfaragómester készítette talpazat és az előtte lévő Kapcsa Imre felügyelete alatt Teleki László által készített művészi vasrács és persely. A szobor elhelyezése, beállítása és a keret megtervezése hasonlóképpen a szobrot alkotó művész, Vámszer Imre műve.

A szobor beszentelése ma az esti hat órai vecsernye keretében fog megtörténni. Reméljük, hogy rövid idő alatt népszerű lesz, mindenkiben áhitatot fog kelteni és közelebb fog vinni bennünket, elesett embereket a sorsunkat, létünket irányító Urunkhoz, az Istenhez.

Bőrkabátot

méret után készít, javít és fest speciális módszerrel. Tisztek részére az új előírás szerint dolgozunk. I. Hirsch, C. M. Foch 5. „Sorával” szemben.

A Háztulajdonosok Szövetségében jegyezhetnek hadfelszerelési kölcsönt a háztulajdonosok

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Manole Enescu ezredes-prefektus és a Nemzeti Bank intézkedésének folytán, — az ügykezelés megkönnyítése és összpontosítása érdekében — a kolozsvári háztulajdonosok részére külön kölcsönjegyzési irodát létesítettek a Háztulajdonosok Szövetségének keretén belül. — A jegyzéseket a Szövetség irodájában (P. Unirii 11., bejárat a Bob-ucca felől) délelőtt 9—13, délután 17—20 óra között lehet eszközölni s a befizetéseket is ugyanott lehet teljesíteni a Háztulajdonosok Szövetkezeti Bankjában. — Dr. Cosma János közjegyző, a Háztulajdonosok Szövetségének elnöke ezzel kapcsolatban meleg felhívással fordult a kolozsvári háztulajdonosokhoz, jegyezzenek mindnyájan és jó szívvel kötvényeket, mert ezzel saját és az ország érdekeit, békéjét és biztonságát szolgálják.

— Döntött a semmitőszéki a Cozmutza-hagyaték ügyében. Bukaresti jelentés szerint régóta húzódo polgári kereset ügyben hozott ítéletet a legfelsőbb bíróság. A Semmitőszék december 13-án tárgyalta Cozmutza doktor hagyatékai ügyét. Mint ismeretes: Cozmutza doktor, a kolozsvári tudóstanatórium tulajdonosa alapítványt létesített és végrendeletileg minden vagyont szegény munkásgyermekekre hagyta. 1936-ban azonban egyetlen leánya alkalmatlanságára való hivatkozással megtámadta a végrendeletet és arra kérte a törvényszéket, hogy az egész hagyatékot neki ítélje meg. A hagyaték bíróság teljesítette a leány kérését. Közben azonban az alapítvány nevében is megindult az eljárás, hogy az alapítvány jogi személyiségét ismerjék-e. Pop Victor dr. semmitőszéki tanácsos, mint végrendeleti végrehajtó, hogy a vagyont elidegenítését megakadályozza: a kolozsvári törvényszéknek kieszakoztatta a leány telekkönyvbe feljegyezték: Mindaddig, amíg az alapítványt bejegyzik, a leányörökös ne idegeníthesse el és ne terhelhesse meg a vagyont. A törvényszék átiratára a kolozsvári járásbíróság helyt adott az alapítvány kérésének és törölte a leány telekkönyvi tulajdonjogát. Az ügy a Cozmutza-leány felelősségére több fórumot megjárt, míg végül most a Semmitőszék elé került. Itt Negrea Camil dr. egyetemi tanár képviselte a Cozmutza-leányt. A legfelsőbb bíróság elutasította az alapítvány felülvizsgálati kérését és kimondotta, hogy az alapítvány feljegyzése törvényellenes, amiből következik, hogy a Cozmutza-örökös tulajdonjogát feltétlenül be kell kebelezni. A Semmitőszék döntése egyben azt is jelenti, hogy az alapítvány esetleges igényeit külön per útján érvényesítheti. Ebben a perben a kolozsvári törvényszék második tanácsa december 20-ra tűzött ki tárgyalást.

Rolettavászon elsötétítésre

előírt színben minden szélességben kapható

TAPITEX S. A. Cluj,

Cal. Reg. Ferdinand 9. Telefon: 37-03

— Ma nyílik meg a nagy karácsonyi kiállítás. A Kat. Női Misszió helyi szervezete és a Szent Mihály egyházközség leánycsoportja folyó hó 17. 18 és 19-én a Kat. Kör helyiségében, (Cogălniceanu-uca 7.) versenyyel egybekötött karácsonyi, karácsonyi asztaldiszítási és konyhaművészeti kiállítást rendez. A kiállítást ma, folyó hó 17-én délelőtt 12 órakor nyitja meg gróf Bethlen Györgyné.

— Lezuhant egy brazil repülőgép: négy ember meghalt. Sao-Paolóból jelenti a Rador: Egy repülőgép, amelyen Sao Paulo állam (Brazília) nemzetnevelésiügyi minisztere, egy őrnagy, egy felaláló és egy pilóta ültek, a leszállás pillanatában lezuhant. A gépben ülő 4 személy a szerencsétlenségnek életüket veszítették.

— A Szovjet megbizottja Szlovákiában. Pozsonyból jelenti a Rador: Dr. Tiso, a szlovák köztársaság elnöke megadta az engedélyt George Puskon szovjet diplomátának, hogy a szovjet állandó diplomáciai képviselője legyen a szlovák kormány mellett.

— Racine 300. születési évfordulója. Párisból jelenti a Rador: Racine 300. születési évfordulóját hivatalosan megünnepelték Versaillesben az Angromache ünnepségével, amelyet Comedie Francaise együttese mutatott be a Montansier színházban. Az előadás tiszta jövedelme a háborús jótékony-ság céljait szolgálta.

— Mészáros üzletek zárórája. A kolozsvári munkakamara 9383—1939 szám alatt annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy a kolozsvári munkáügyi felügyelőség mellett működő paritásos bizottság határozata alapján Kolozsvár város területén a mészárosok szombat este 9 órakor zárják. Ez az új záróra-rendelkezés ez év december 16-ával már életbe lépett.

II. Károly király Ófelsége és Mihály nagyvajda résztvettek a történelmi tudományok új intézetének avató-ünnepségein

(BUCURESTI.) (Rador.) A királyi udvarmarsalli hivatala 77. számú közleményével közli a következőket: December 16-án déli 12 órakor Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda résztvettek az egyetemes történelmi tudományok új intézetének avató-ünnepségein. Az ünnepség alkalmával Petre Andrei közoktatásiügyi miniszter intézett hódolatteljes üdvözlő beszédet Ófelségéhez, méltatva a megtisztelő királyi látogatás jelentőségét és utalva az új intézmény nagy tudományos fontosságára. A Jorga professzor óhajtatásának megfelelően született új intézmény a kultúra egyik tüzhelye lesz és a történelem-kutatás egyik tudományos központja. Hangsúlyozta, hogy az új intézményre nemzetnevelés szempontjából is igen fontos szerep vár.

Ófelsége II. Károly király röviden válaszolt az üdvözlésre és kiemelte a történelem tudományának fontos szerepét. A történelem nem a tények egyszerű felsorolása, hanem a tények láncszem-

szerep összekapcsolódásának helyes megvilágítása és éppen ezért erre az intézményre mindenképpen igen nagy és fontos feladatok várnak. Egy nép, amely hosszú évszázadok óta él a maga földjén, mint a mi népünk, nem pusztán a végzettségéből éli a maga életét, hanem a történelmi tények és erények eredményeképpen és a történelem az, amely a legvilágosabban megmutatja fejlődésének igazi menetét. Ezekben a gomolygó nagy időkben a történelem tudományának mindenképpen igen nagy és fontos a szerepe és feladata. Ófelsége ezután legfelsőbb megelégedését fejezte ki Jorga professzornak kezdeményező munkájáért, majd Jorga professzor kalauzólása mellett megtekintette az intézmény könyvtár és olvasótermeit és a legnagyobb elismeréssel adózott a látottak felett. Utána déli 1 órakor Mihály nagyvajdával és kíséretével lelkes ünneplések közepezték távoztak az új intézmény épületéből.

Vakmerő rablóátmadás a Regina Maria-uccában

Az ismeretlen micisapkás támadónak sikerült a zür-zavarban elmenekülnie

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Páratlanul vakmerő rablógyilkossági kísérlet játszódott le tegnap este a Regina Maria uca 17. sz. alatti házban. Pál Erzsébet, a házban lakó 19 éves varróleány háromnegyed 7 órakor a konyhában foglalatzkodott, miközben a konyha ajtaját félig nyitva hagyta. Hirtelen arra lett figyelmes, hogy egy ismeretlen férfi lép be az ajtón és villámgyorsan becsapja azt.

IDE A PÉNZT!

A fiatal leány a zajra hátranézett, de ebben a pillanatban a közepertmetű, barna, vállas, csavargó-külsejű fiatal férfi már rávetette magát a megrémült nőre, torkon fogta és ezt mondta:

— Gyorsan ide a pénzt!
A férfi és a varróleány között ekkor élet-halál küzdelem keletkezett, amelynek során a leánynak sikerült a férfit az asztalhoz szorítani. De az újabb erőfeszítéssel még erősebben torkon ragadta:

— Hiába okoskodik, ne kiáltson, mert rosszul jár!

A hosszas küzdelem közben a támadó egyik kezével a zsebkendője után a zsebébe nyúlt. Ezt a pillanatot a leány felhasználva, nagy erővel igyekezett kimenekülni a férfi szorításából, ami részben sikerült is és így segítségért tudott kiáltani. Segélykiáltását azután a szomszédok meghallották és valamennyien kirohantak az udvarra. A közeledő lépések zajára a támadó látva, hogy veszélyben forog,

a leányt nagy lendülettel a konyha egyik sarkába taszította és kirohant az ajtón.

Pál Erzsébet a lökéstől eszméletlenül terült el a konyha kövezetén. Az összegyűlt szomszédok a támadó után rohantak és torkuk szakadtából kiáltották:

— Fogják meg! Rablógyilkos!
Erre a járőrök is üldözbe vették. de a rablónak sikerült egérvutat

nyerni és a Vlahuța-uccán át nyomtalanul eltűnt.

A kiállóásokra több rendőr is a helyszínre érkezett és igyekeztek sipjelzéssel figyelmeztetni egyrészt társaikat, másrészt a közönséget is a menekülőre, de a tettes ennek ellenére is megmenekült.

Az eset igen nagy megrémítést keltett és pillanatok alatt egész tömeg verődött össze a merénylet színhelyén. Ez alatt a házbeliak az ájultan fekvő megtámadottat első segélyben részesítették, majd orvost hívtak ki, aki injekciót alkalmazott, mire Pál Erzsébet magához térve, elmesélte a támadás részleteit. Történetesen arra haladt egy állambiztonsági detektív is, aki azonnal megkezdte a nyomozást, telefonon értesítve a vakmerő rablóátmadásról a központi rendőrséget, ahonnan több rendőrtiszt szállott ki a helyszínre Ursu Victor bűnügyi igazgatóval az élükön.

TÖBBSZÖR SÉTÁLT A HÁZ ELŐTT ÉS MICISAPKÁBAN VOLT!

A helyszíni kihallgatás során az egyik udvarbeli lakó vallomásából megállapítást nyert, hogy a tettes egész délután a ház körül ácsorgott és amikor az egyik házban lakó nő felfigyelt a gyanúsán viselkedő férfire, az gyors léptekkel a templom felé indult. Ezt a vallomást más részről is megerősítették. Egy kisfiúcska például a rendőrtiszteknek folyton ezt mondta:

Többször sétált a ház előtt és micisapkában volt.

Ursu Victor bűnügyi igazgató a megrémítő támadásról azonnal jelentést tett dr. Horvat Iosif rendőrkezesnek, valamint az ügyeletes királyi ügyésznek, akinek intézkedésére a vakmerő rablóátmadó kézrekerítése érdekében azonnal a legszélesebbkörű nyomozást indították meg. (p. j.)

Kolozsvári orvosok és gyógyszerészek figyelmébe

Kolozsvármegye közegészségügyi ügyosztálya lapunk útján is felszólítja az összes olyan Kolozsvár területén élő orvosokat és gyógyszerészeket, akik tartalékos tisztek és akik nem haladták túl az 50. életkort — függetlenül attól, hogy állami szolgálatban állnak-e, vagy magánygyakorlatot folytatnak — hogy december 18-án, 19-én és 20-án jelentkezzenek a vármegyei közegészségügyi ügyosztálynál, a királyi helytartóság épületének 17—20. számú szobájában, a hivatalos órák alatt, reggel 8 órától déli 1 óráig és hozzák magukkal összes katonai igazolványukat. A vonatkozó hirdetményt dr. Leon Prodan vármegyei főorvos és Sala Geanu, az ügyosztály titkára írták alá.

— Ma délelőtt nyitják meg Szolnay Sándor festő- és Szervátiusz Jenő szobrászművész kiállítását. Mint megírtuk, Szolnay Sándor festőművész és Szervátiusz Jenő szobrászművész Szamostartomány királyi helytartósága (volt vármegyei ház) üvegtermében kiállítást rendez. A kiállítás ünnepélyes megnyitása ma, vasárnap délelőtt lesz.

— Egy hónappal meghosszabbították a magyar kormány felhatalmazását. Budapestről jelenti a Rador: A képviselőház, miután még egy hónappal meghosszabbította a kormánynak adott felhatalmazást, január 16-ig karácsonyi szünetre ment.

— Kitünően sikerült Kovács Pál kolozsvári festőművész petrozsényi kiállítása. Kovács Pál kolozsvári festőművész a legutóbbi években festett képeiből Petrozsényben kiállítást rendezett. Mintegy 58 vásznát mutatta be Zsilvölgye közönségének. Tájékoztató napsütés, a színek a teljes megérzéssel, a hivatott festő teljes tudásával nyerne kifejezést. Népies témái: Bánffyuhnyadon, Körösfőn készült képeit karakteres rajzaikkal és hatásos, természetesen színészülkel általános feltűnést keltettek. Nagy érdeklődés kísérte az udvarhelymegyei Siklód közönségben festett képeket: „Cserepes” körül, Csendes tűzvilág, Hegyi Pista bácsiéknál, Patakmeder stb. Ezekről a falusi témájú képekről érzik, hogy Kovács Pál nagy szeretettel, szinte rajongással szereti a népet.

— A kereskedelmi és iparkamara felhívása hadfelszerelési kölcsön-jegyzésével kapcsolatosan. A kereskedelmi és iparkamara Eugen Besa elnök aláírásával felhívást bocsátott ki, amelyben felhívja a Kolozs, Szamos és Nászódmege területén élő összes kereskedőket és iparosokat, hogy a felsőbb hatóságok és a kormány kezdeményezésével bekapcsolódva, teljes mértékben vegyék ki részüket a hadsereg felszerelési kölcsön aláírásából. Az iparkamara reméli, hogy az összes érdekeltek megértik ennek a felhívásnak fontosságát és annak megfelelően fognak eljárni.

Rádió

HÉTFŐ, december 18.

Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor. 13: Időjelzés, időjárásjelentés, vizállásjelentés. 13.10: Déli zene. 13.40: Lemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Lemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Ének- és fuvolaverseny. 21.25: Hangverseny. 22.10: Hírek, majd hírek magyar nyelven, utána zongorahangverseny. 23: Lemezek, hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, éternd. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Balalaikazene. 13.40: Hírek. 14.30: Zenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Diákfélt. 18.15: Közvetítés Pécsről. 18.50: Magyar nóták. 19.50: Vita. 20.15: Hírek. 20.25: Lemezek. 20.40: Előadás. 21.10: Operaház zongor. 22.50: Előadás. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek. 24.05: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

A titokzatos Anglia

Hol és hogyan működik az angol „agytröszt” és a cenzura

(LONDON.) 1939 szeptember 3-án vényhozó végül egy rododendron bokorban keresett fedezéket.

Mindenki máshol van

Nemrég az ujságban fénykép jelent meg egy női cenzorról — aki egy fegyházban dolgozik. A női cenzor hivatalát tehát nyilván a fegyházban rendezték be. Hogy a fegyencek hol kaptak szállást, azt persze nem lehet tudni, a rosszmájú londoni publikum szerint valószínűleg egy előkelő country clubban üldögélnek...

A minap egy amerikai ismerősöm pamutügyben szeretett volna tárgyalni. Azt a jólismert urat, akit londoni hivatalában fölkeresett, nem találta helyén. Érdeklődésére egy vidéki telefonszámmal ajándékozták meg. Először telefonált, ott csakugyan megtalálta a pamut-szakmász ur titkárját, aki felvilágosította arról, hogy a pamutos ur itt vidéken tartózkodik, tessék hozzá lerándulni. Megmondta az állomás nevét, mögötte vonatokat is ajánlott a végül közölte a pontos címet. Ismerősöm nekivágott az utnak s két óra múlva megérkezett egy nyugalmas kis angol faluba. Elment a kocsmába (itt public house-nak nevezik), megivott egy pohár sört s beszédbe elegyedett a jelenlevő és kockajátékkal szórakozó emberekkel. Megemlítette nekik, hogy milyen érdekesnek találja:

Nagytakarítás a tájékoztató minisztériumban

Ami Lord Haw-haw-t illeti, ezt a nevet az információs miniszternek ajándékozták a londoniak. Lord Perth, Lord Camrose, Lord Macmillan, az egymást viharos gyorsasággal követő információs miniszterek mind megkapták a gunynevet. Valószínűleg azért, mert az információs minisztériumban az első időkben minden lehetett kapni, csak híreket nem.

Előfordult az is, hogy olyan híreket, amelyeket a francia sajtó három-négy nappal előbb közölt, Londonban az információs minisztérium fenhatósága alatt működő cenzura szigorúan letiltott. Az angol cenzura mint ismeretes, önkéntes s ez azzal a rizikóval jár, hogy aki nem nyújtja be cikkeit a cenzornak, megkockáztatja esetleg azt, hogy lapját elkobozzák. Egy szép hajnalon megtörtént, hogy több előkelő londoni ujság szerkesztőjét és diplomáciai szaktudósítóját az ágyból rángatta ki a rendőrség. Lapjaikat elkobozták. A londoni rendőrségnek ez a kirándulása olyan visszatetszést szült, hogy a parlament is megmozdult s végül megbukott az információs miniszter, az államtitkár s lett nagy sóprés az Információs Minisztériumban. A felháborodott honatyák elkezdtek érdeklődni: hány tagja van az Információs Minisztériumnak? Milyen fizeté-

Anglia pamuttrösztje épp ebben a kis faluban van. Csodálkozva tekintettek rá. Nem ismertek ők a faluban semmiféle pamuttrösztet. Mit tehetett mást az amerikai, elment a postára. A postamesternő gyanakodva hallgatta s igen rosszalóan nézett rá, mikor végül megmondta kit keres. Csak hosszas magyaráztatás és a Pamut-Főnök egyik levelének felmutatása után kapta meg az utbaigazítást. A titokzatos ház három kilométernyi távolságban volt a falutól. Az amerikai ur becsengetett. Előkelő komornyik nyitott ajtót. Arra a kérdésre, hol tartózkodik Mr. X. unottan így felelt:

— Az uszodában.

Ismerősöm még csodálkozni sem mert, a komornyik fagyos előkelősége torkára forrasztotta a szót. Szerényen csak megkérte, vezesse hozzá.

Valóban egy gyönyörű fedett uszodába vitték, medencéjében szőnyegek voltak lerakva, rajta íróasztalok s az egyiken hat telefon.

Itt dolgozott Anglia egyik legfontosabb embere s jelenleg itt működik, ebben a csendes vidéki uriházban; a brit birodalom pamuttrösztje.

És miért e titokzatos? — kérdezzük mi. Kevesen tudják. Ha az ember elégedetlen a válaszokkal, kijelentik, „nemzeti érdek.” Ezzel aztán mindenkinek meg kell elégednie.

seket kapnak ott? Hogy kerültek oda a cenzorok?

Kiderült ezek után, hogy az Információs minisztériumnak egy híjjával ezer alkalmazott dolgozik s hogy a legalacsonyabb fizetés évi 600 font. De kiderült az is, hogy a cenzorok között alig foglal helyet ujságíró vagy sajtóhoz értő ember.

A nagytakarítás aztán alaposan meg ritkította az új minisztérium tagjainak sorát és ma a cenzura — ezt megállapíthatjuk — már támogatja az ujságírókat munkájukban. Lord Macmillan a jelenlegi információs miniszter nem érdemli meg a Haw-haw gunynevet. Nagytudású jogász, aki mint bíró jelentős hírnévre tett szert. Az amerikai tudósítók „ellátását” külön szakember végzi, sőt mostanában divatba jött az is, hogy eljönnek az információs minisztériumba és ott tartanak sajtókonferenciát. Előfordult nemrég, hogy az öt dominium minisztere jött el ide Mr. Edennel együtt, hogy kielégítse a hírlapírók kíváncsiságát, akik több mint egy óráig faggatták a politikusokat. A „kérdőidő” végén a sajtó egyik képviselője szépen megköszönte megjelenésüket, de ugyanakkor sajnálatát fejezte ki, hogy — csak oly keveset mondtak...

L. J.

ARANY...

A lapok érdekesen írták le a híres budapesti arany-per helyszíni szemléjét: leírták, amint az aranyember a debektivek felszólítására sétálni kezd a budai villa kertjében, lépésekkel méri ki a fák tövébe rejtett kincsek lelőhelyét, imbolyog a novemberi kertben s ahova lép, arany buggyan fel lépte nyomán a földből. Százhatvan kiló aranyat rejtett el így a nagy per főszereplője a kertben. Moliére darabot írt volna róla.

Egy belga író, Cromelynck, a halhatatlan „Csodaszarvas” szerzője, meg-elevenített egyszer színpadon egy hasonló jellemet. A darab címe ez volt: „Arany zsigrek” s a főszereplő porráörölte és megette az aranyat. A darab

megbukott. De a jellem él tovább, ha nem a színpadon, hát az életben. Mit érez egy ember, aki háza kertjében százhatvan kiló aranyat rejteget? A kérdés akadémikus. Valószínűleg kitűnően érzi magát, tavasszal, eső után, sétál a kertben s ezt gondolja: „Már érik.” Bizonyos, hogy e lelkiállapot, az aranyember érzésvilága, nem teljesen normális. A vagyon, mely visszatér a földre, az arany, mely ilyen őskori, torzan vallásos, pogányul szent érintetlenségben pihen valahol, nem kamatozik, nem vásárol meg az életből semmit, nem szerez örömet senkinek, ez a fajta vagyon természetesen nem érték, hanem jelkép. Az aranyembernek nem az arany vásárlóereje a fontos. hanem

az arany vásárlóereje a fontos. hanem

Nagy karácsonyi vásár szőrmében

szőrmekabát
már 3000 leitől

MÁRTONFFY
szűcsnél, str. Reg. Maria 10

a tudat, hogy visszaásta a földre a jelképet, amely az emberek számára a varázs és ígéret sárga kifejezése. Az aranyember azt hiszi, hogy rettenetes okos, mikor megszerzi, téglába önti és elássa kertjében az aranyat. Kérdőzölve járkal a világban s ezt gondolja: „Minden elmulik, földbirtok, ház, értékpapír, mindent megfoghatnak, ki-sajátíthatnak, de az aranyat nem tudják megtalálni. Az arany túléltéte Baby-ont és Rómát, túléltéte Napolent és a világháborút, igen, Napoleonból semmi más fogható nem maradt meg, mint a róla elnevezett aranytallér. Háborút csinálnak? Csinálják; az én aranyam pihen a földben. Békét csinálnak, más-kép akarják berendezni az emberi világot? Csinálják; de az én aranyam nélkül... Pénzek születnek és meghalnak; az én aranyam nem hal meg. Beszélnek arról, hogy a tőke dolgoz-zék, adjon munkát az embereknek? Le-het, hogy igazuk van; tessék csak; az én aranyam nem szeret dolgozni. Én vagyok a legbölcsebb ember.” S ki-megy, éjszaka, vagy pítymallatkor, a kertbe, kiméri az arany rejtekhelyét, arca verejtékével ás és tur, elrejtí az aranyat s nyugodtan megy vissza az ostoba városba, ahol az emberek dolgoz-nak, lihegnek, nyereszkednek, vál-lalkoznak s nem tudják, hogy mindez mulandó és értéktelen, legalább is aranyember számára az. Mert az arany ott van a földben. Ámen.

És nem tudja, hogy az arany, mely visszatért a földre, kevesebbet ér, mint a békasó; nemcsak a világ számára ér kevesebbet, hanem a tulajdonos szá-mára is. Nem tudja, hogy az ember, aki az élet földi hatalmának jelképét elásta a kertbe, önmagát is eltemette kissé. Kétféle aranyasó van: egyik ki-ássa az aranyat a földből, Alaskában, a másik visszaássa földre, például most Budán. Minő a kettőt ugyanaz a vad szenvedély fűti: de az alaskai az életet akarja, a másik, aki az élet arnyát visszaássa a földre, megtagadja az élet-et. Nem tudja, hogy élni mindig csak ennyi: adni. Nem tudja, hogy az érték melyet nem meritünk két kézzel az élet áramlásából, hogy aztán rögtön vissza is dobjuk a nagy körforgásba, ajándék, vagy munka, vagy kísérlet alakjában, meghal s rejtélyes módon belehal minden érzés, melyért az életet elviselni érdemes. Nem tudja, hogy megkeresni egy aranyat, egyetlenegy-t s rögtön felváltani az élet aprópénzé-re, venni érte egy mosolyt, megvá-sárolni egy fájdalom enyhülést, egy tragikus unalom feloldását, többet ér, mint egy aranykoporsó a föld alatt. Az aranyember minderről nem tud sem-mit. Csak azt tudja, hogy bölcs.

Jár a kertben, bölcsen, tapodja a no-vennemberi avart s ezt gondolja: „Most alszik, pihen.” Utánanézek és ezt gon-dolom, vállaltvonva:

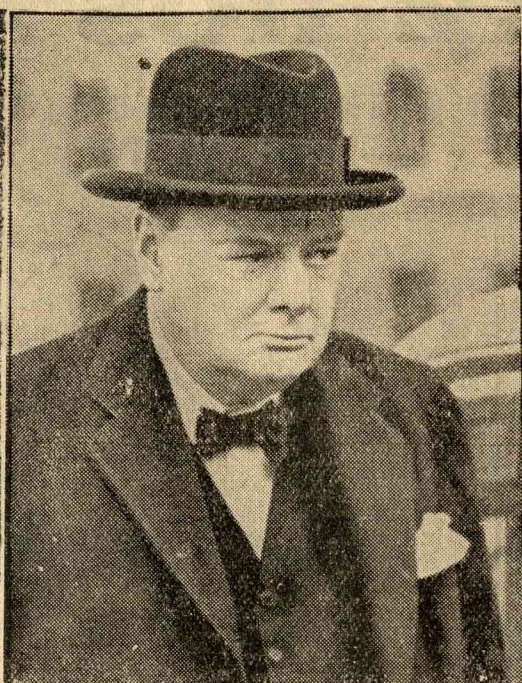
— Szegény.

(M. S.)

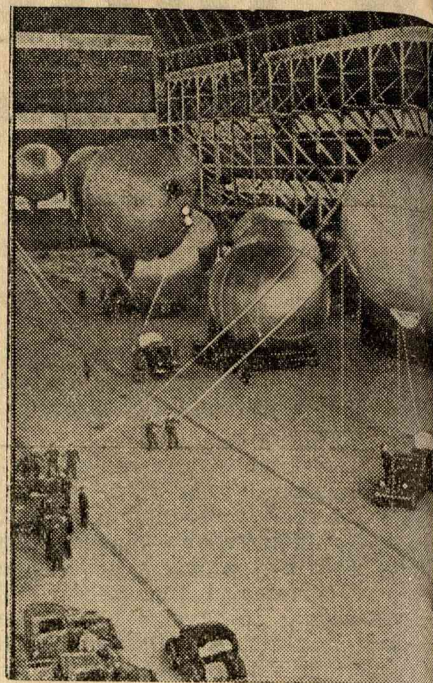
— Készül már az amerikai csoda-motor. Az Egyesült Államok repülő-gépgyárai a legnagyobb titokban új vízhiűtéses repülőgépmotor gyártásán dolgoznak. A motor hengerszáma igen nagy és óránként 643 kilométer eléré-sére képes. A repülőgép a felszállás-ko-r majd nem merőlegesen tud felemel-ke-dni. Ezt a hírt az amerikai mérnö-kök gyűlésén jelentették be.

GHEORGHE TĂTĂRESCU, Románia miniszterelnöke felolvassa kormányának munkatervezetét a mikrofon előtt.

WINSTON CHURCHILL, a brit admirális első lordja.

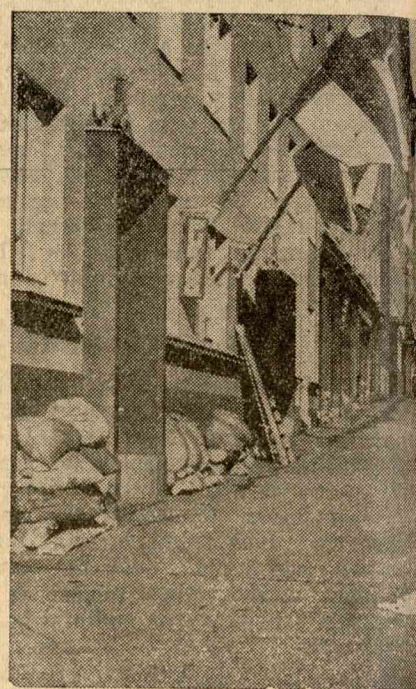
A LONDONI BALLONZÁR-TEREK az ok megőriz

FINN GYALOGSÁG vonul vége láthatatlan sorokban a front felé.

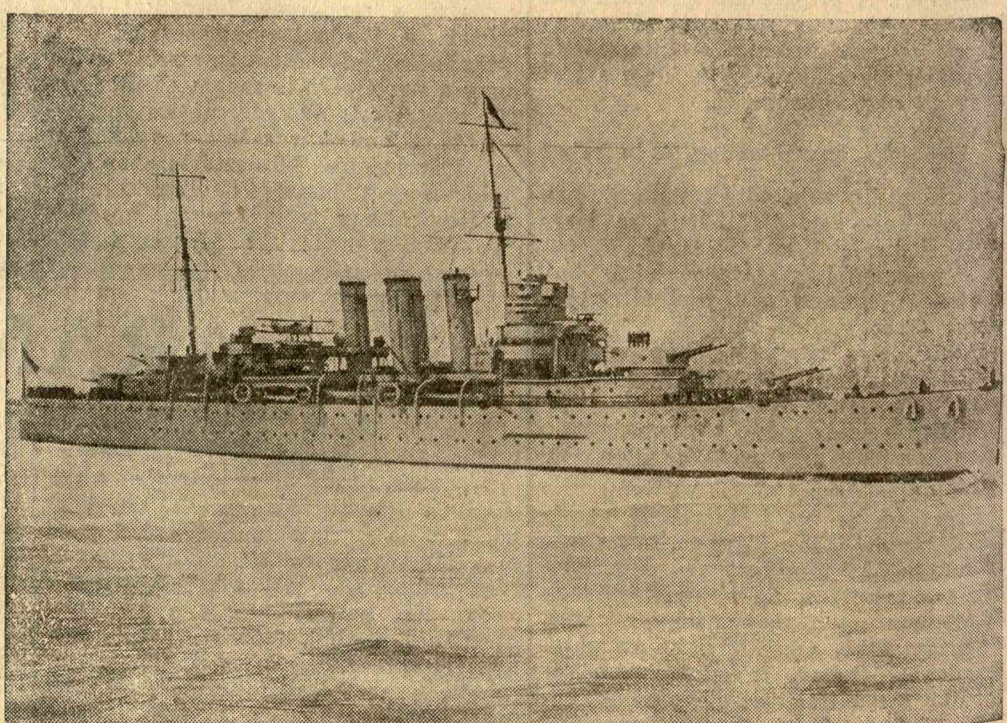
LÖVÉSZÁRKOK HELSINKI UCCÁIN. Helsinki uccáin és terein a közmunkaszolgálatra behívtak lövész- és futóárkokat ásni.

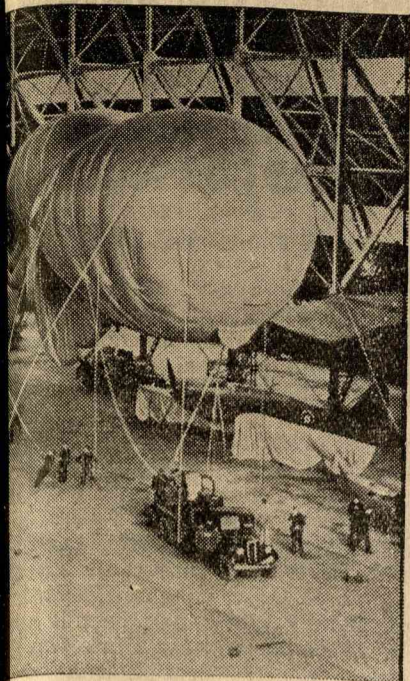
HELSINKI EGYIK UCCÁJA. Helsinki uccáit és épületeit a bombatámadásokra való tekintettel homokzsákokkal védik.

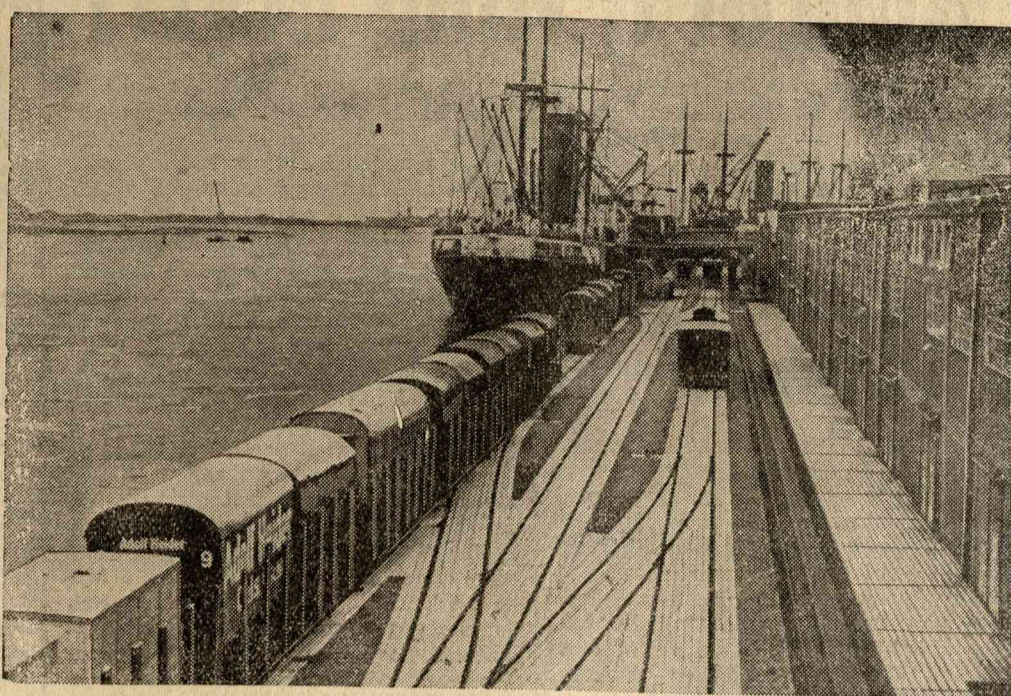
VÁNDORSZINÉSZET A FRONTOKON. A fronton harcoló német katonák szórakoztatására színésztársulatok utaznak közéjük. Képünkön az egyik társulat „vándor zongoráját” emelik le a teherautóról.

PRIEN KAPITÁNY UJABB ZSÁKMÁNYA. Ez a 9800 tonnás ugynevezett „London osztályú” cirkáló is Prien kapitány zsákmánya lett. Az ő tenger-alattjárója súlyosította el ugyanis a Shetland-szigetek közelében.

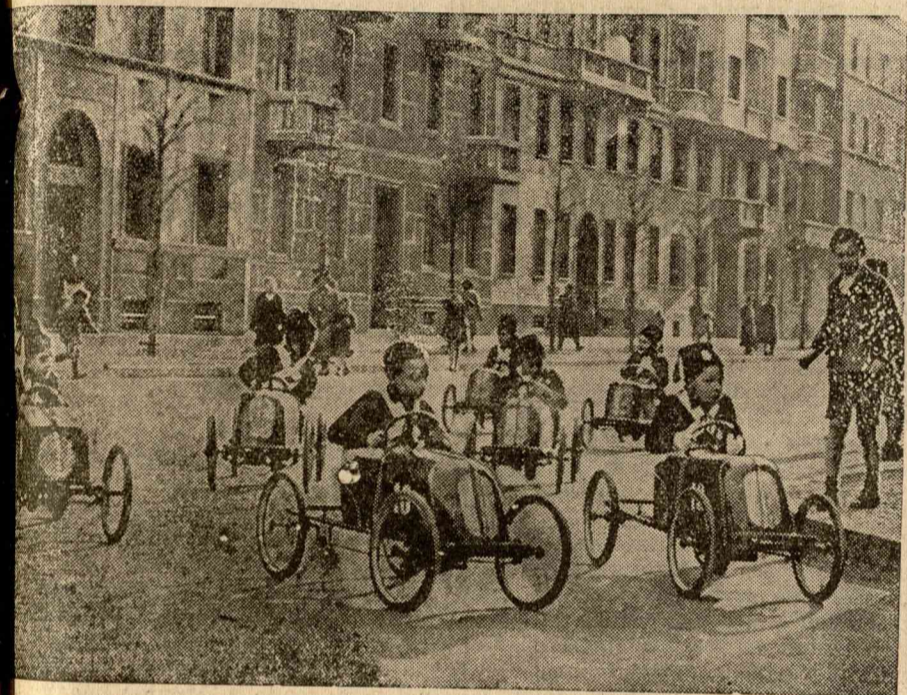
ERnek azok a ballonok, amelyek megőrizni.

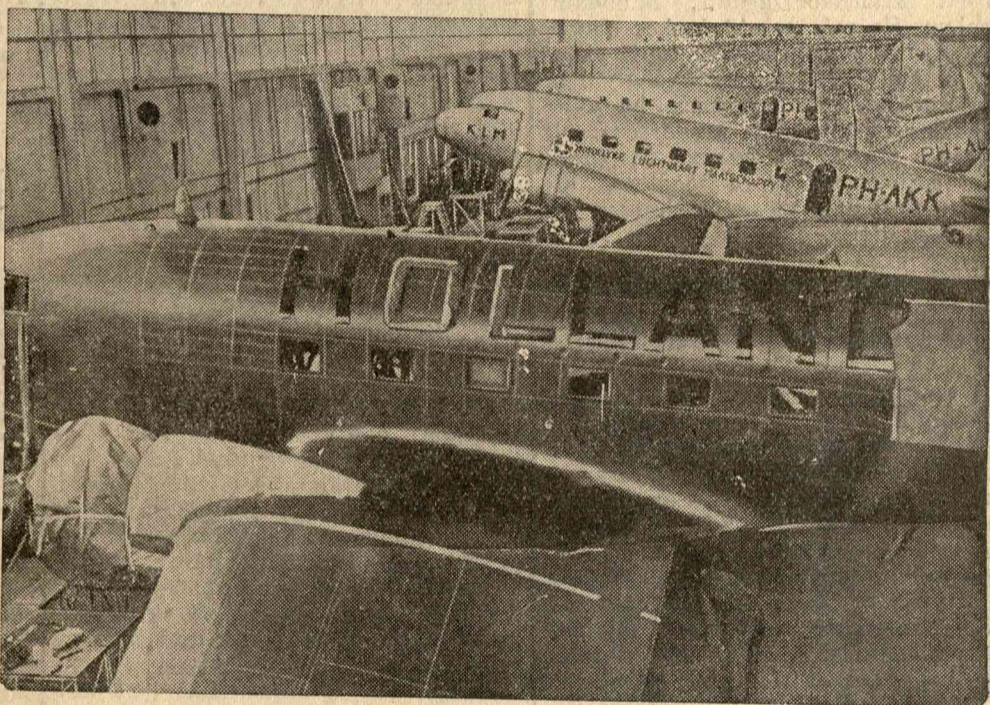
A NÉMETEK ÁTKÖLTÖZÉSE A HARMADIK BIRODALOMBA. Egész teher-vonat sorok szállítják a Lettországi németek butorait és ingóságait Goten-hafenbe, hogy onnan hajók vigyék tovább az anyaországba.

BOROS TEOFIL rendőrkapitány, a lakásbejelentő hivatal új főnöke, aki hosszú éveken át az V. kerületi rend-őrség vezetője volt. Kitűnő rendőrségi szakember s úgy a közigazgatás, mint a bűnügyek terén feletteseinek és a közönségnek legteljesebb megelégedé-sére tölti be tisztségét.

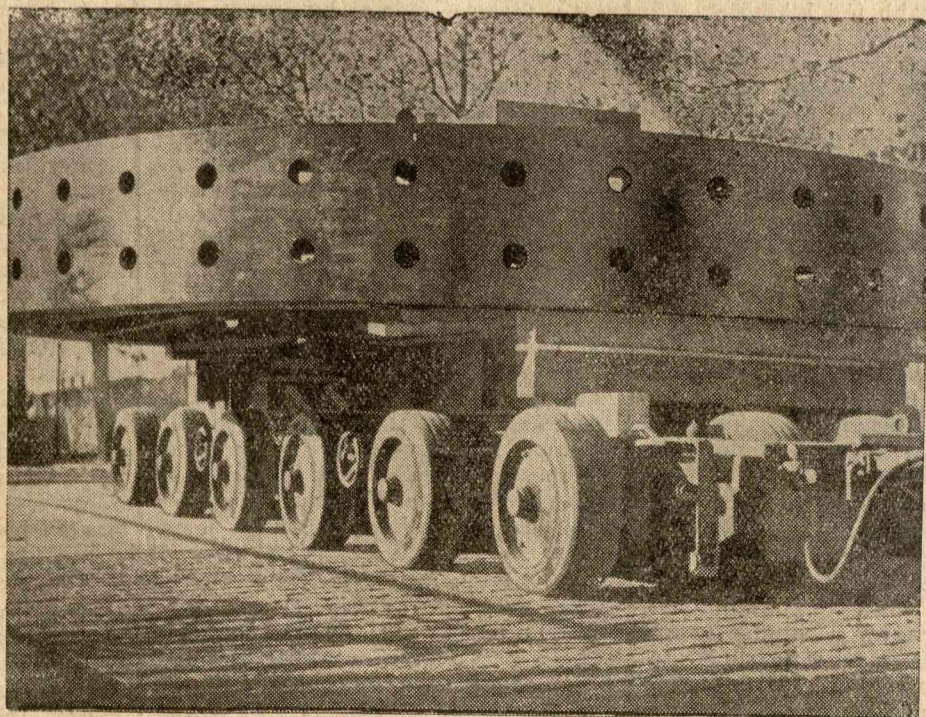
HEL SZTA FARKASKÖLYKÖK VERSENYE MILANÓ UCCÁIN. A fasiszta minden évben megrendezi Milanóban „gépkocsiversenyét”. Ilyenkor enul a forgalom és a nagyok gyönyörködve nézik a kicsinyek sporttel-jesítményeit saját maguk hajtotta gépkocsijaikon.

VÉDEKEZNEK A SEMLEGESÉK. Németalföld repülőgépeire mindenhová ráfestik, hogy hollandiai eredetűek. Így védekeznek a hadviselők támadá-sai ellen.

kapitány, aki eddig a legnagyobb eredmé-nyeket érte el.

NÉMETORSZÁG ÉPPEN UGY SZÁLLIT, MINT BÉKÉBEN. Ez az óriási, hatméter átmérőjű, 50 tona súlyú kerék az egyik villamos erő-mű gépének lendítőkereke lesz. Most szállítják el rendeltetési helyére.

ÚJ FORMARUHÁK A SVÁJCI HAD-SEREGBEN. A svájci hadsereg tagjai új formaruhákat kaptak, az eddigi zárt nyaku zubbonyok helyett most nyitott nyaku kabátokat kaptak.

Propaganda-háboru

A művészet ma mást alkot. Óriási plakátokat, gázbiztos aszbesztruhákat és nagy-terc hangokat a légvédelmi szírenának. A modern háboru igazi borzalma még alig ismeri Franciaország. Páris felett eddig hétszer jártak ellenséges repülők. A háboru egyelőre a jóval vértelenebb propaganda-ütközetben folyik le. Páris falait is ezért csak kevés féle, de annál sürűbben felragasztott háborus plakát borítja. Minden átágazó tankok felett repülő nehézbombázókról szól a figyelmeztetés: „Irrjon alá hadikötvényeket!"; egy másik falragaszon a világ térképén, Németország csak egy kis feketén csikozott rész, a szövetségesek 35-ször nagyobb pirossal színezett földrészeiről pedig ez a jelszó ötlük szembe: „Mi győzünk, mert mi vagyunk az erősebbek." A propaganda egyre mélyebben eresztí gyökereit a „másik" Párisban. Erőszakos, mindenhová lépten követ, mindenütt ott van, mindenhol szembeszáll a közönnel, szívós és következetes, mint a vízcepp, amely egyre mélyebben váj bele a legellenállóbb gránitba is.

A nép pedig támogatja a propagandát. A kereskedők kirakataikba az angol király és a francia elnök képeit teszik ki s a postai levelezőlapokon Dauladier és Chamberlain arca között be a citoyen-höz, egyre többen köszönnek „Éljen Franciaországgal". Mindenütt türelem. Ha már este 8 órakor elment az utolsó autóbusz, légi riadónál pizsma-ban kell leszaladni az óvóhelyül be rendezett metro állomásra, ha a leveleket összecserélik a rendőrcenzorok, ha nincs meg az oly sokszor hangoztatott sajtószabadság, a jogaikra oly büszke franciák most türelmesen ezt mondják: Voilá, c'est la guerre...

Ki a pokolgép feltalálója?

A mai idők számos merényletével kapcsolatban nem érdekelten meg tudni, ki találta fel a pokolgépet.

Az első pokolgépet 1693-ban az angol Meesters szerkesztette, az angol-francia háboru idején. Ekkor az angolok egy — Meesters tervei szerint — puska-porral és egyéb robbanószerrel meg rakott hajót indítottak utnak a St. Maloi tengerparti erődítmény falainak szétrombolására. A hajót úgy építették meg, hogy azonnal levegőbe repül, mi-helyt idegen tárggyal érintkezésbe jut. „Infernal Machine" — pokoli gép, mondták a franciák, mikor az uszó pokolgép a tervezett idő előtt levegőbe röpült és vele együtt a merénylők terve is füstbe ment. Innen származik a mai „pokolgép" elnevezés.

Hosszu szünet után 1800-ban szerepel az ördögi szerkezet újra. Ez évben kísérelték meg eldugott robbanószerrel az ismeretes merényletet I. Napoleon császár ellen, ki csak néhány hónapja tért akkor vissza egyiptomi hadjárataiból.

— Svájc sem ad időjárásjelentést. A svájci hadsereg főparancsnokság a lapoknak megtiltotta, hogy időjárásjelentést, vagy időprognózist közöljenek. A svájci lapok csupán az elmúlt nap időjárásáról számolhatnak be. Mint ismeretes, az időjárásviszonyok ismerete a repülés szempontjából nagyon fontos és a svájci hadsereg főparancsnokság nyilván ezzel is meg akarja akadályozni, hogy a hadviselő államok légi flottái tájékozódjanak az ország időjárásviszonyairól.

— Villamosárammal telítik a szántó földeket. Egy német feltaláló érdekes szántógépet szerkesztett. A szántógép magasfeszültségű villamosáramot is termel munkaközben s a megmunkált talajt ezzel az árammal telíti. Ily módon a talajban meghúzódó kártékony férgek elpusztulnak, de megsemmisülnek a gyomok és haszontalan növények magvai is. A talaj termőképessége a villamos hatás következtében annyira fokozódik, hogy trágyázásra nincs szükség.

Amiről a világ beszél

Csita. Ebben a délkelet-sibériai városban folytató és folynak a tárgyalások Szovjet-Oroszország és Japán között. A 69.000 lakosú Csita, ahol sok magyar hadifogoly járt, egyike a legérdekesebb, legkevertebb népességű távolkeleti városoknak. A kivételes intelligenciájú burjátok mellett mongolok, kínaiak, oroszok a lakói. Már évszázadok óta egyik főállomása az Oroszország felé irányuló kínai teakivitelmek: itt pihentek meg az „oroszi teát" szállító karavánok. Új virágzását a vasútvonalnak köszönheti, amelynek éppoly fontos szerepe van a Szovjet-Oroszország, Kína és Mongólia közti kereskedelmi érintkezésben, mint régebben a nagy karavánutnak. Az éghajlata zord, de kivételesen tiszta és egészséges. 1918—20-ig Japán támogatással Szemonov kozák hetman innen uralkodott nem nagyon épületesen Transbaikalia felett. 1920-ban foglalták el a bolsevisták, 1934 óta az önálló bajkalia szovjeterület fővárosa.

Firth of Forth. Az eddig legnagyobb légitámadást a németek ebben a tengeröbölben horgonyzó angol flottaegységek ellen intézték. Holott a természetből nagyszerűen védett északszkóciai öbölben, amely a világháboru alatt s egyike volt a legfontosabb angol haditengerészeti támaszpontoknak, a brit hadihajók valóban biztonságban érezhették magukat. A kurta Forth folyó ömlik a keleti skót tengerpartnak ebbe a legjelentékenyebb tölcser-alakú öblébe. 75 kilométer hosszú és átlagosan 3—4 kilométer széles. A legszűkebb ott, ahol a modern hidépítéssel egyik legszebb és leghíresebb remeke köti össze partjait. Ez a páratlanul merész ívelésű, különös finom vonalvezetésű hid is állítólag megsérült egy német légitámadás alkalmával. Az öböl ezután nagyon kiszélesedik és a tengerár mélyen benyomul rajta. Egészen Grangemouth városáig a tengeri hajók is behatolhatnak az öbölbe és ezért oly kitűnő flottabázis. Csatorna köti össze a Clyde folyóval, ahol Skócia legnagyobb gyárvárosa és a föld legnagyobb pamutipari központja, Glasgow fekszik. Több megerősített sziget van az öbölben, festői partjain a skót mult emlékei, várak és apat-ságok romjai váltakoznak modern ipartelepekkel.

Hangö. Ezt a Finnország legdélibb földnyelvére elterülő kikötővárost és az előtte sorakozó szigeteket követeli elősorsban Szovjet-Oroszország a finnektől. Pompásan fekszik ez a forgalmas és ragyogóan tiszta kis város a Finn-öböl egy melléköblében. Parkok és villák kísérik hosszan a homokos tengerpartot. A 8000 lakosú Hangö Finnország legfontosabb téli kikötője — az egész évben jégmentes és ezért is oly fontos az oroszok számára. A finn fának, cellulozénak, papírnak egyik legfontosabb kikötője. De egyúttal Finnország egyik legmodernebb fürdőhelye. Az egyetlen „mondén" finn fürdő, már „udniilik" ennek az egyszerű, szerény északi népnek a keretei között. Ha a Hangötől délre fekvő szigeteket megkapja Szovjet-Oroszország, akkor is uralkodik Finnország déli tengerpartja fölött. Ezek a szigetek több oroszoktól emelt erőd állott, amelyet a krími háboru idején a szövetségesek leromboltak. 1918 áprilisában itt költött ki Goltz tábornok vezetésével a Baltikum megszállására kiküldött német expedíciós sereg.

Karélia. Finnországgal határos orosz autonóm szovjet-köztársaság; területének egy részét Szovjet-Oroszország állítólag követeléseinek teljesítése fejében át akarja adni Finnországnak. A finn irredenta ugyanis mindig igényt tartott Karéliára, mert lakosainak közel a fele, a finnekkel közel rokon karjalai. A természeti jellege is rokon Finnországgal, csak zordabb és népesebb. Európa egyik leggyéribben lakott területe. Lényegesen nagyobb mint a mai Magyarország és nincsen háromszázezer lakosa. Tavakban éppoly gazdag, mint a finn föld, más egye-

bekben még szegényebb. Az ősi életformájához ragaszkodó igénytelen karéliaiaknak főfoglalkozásuk a halászat, az erdőgazdaság és a fa-feldolgozás. Földjének csak egy százaléka szántóföld.

Murmanszk. Szovjet-Oroszország északi jegestengeri hegemonikus törekvéseivel kapcsolatban ismét sokat jarnak az európai arkatikus vidékeknek erről a legnagyobb kikötőjéről, amely szinte a földből nőtt ki az utolsó évtizedben. Még a század elején nem beszámíthatónak minősítették azt, aki azt jósolja, hogy a Kola félszigeten, az Északi jegestengernek ezen a kietlen partvidéken valamikor nagy kikötőváros fog állni. Murmanszket 1915-ben alapították s a háboru alatt a hadifoglyok építették ki kikötőjét és a vasútvonalat, amely összeköti a Jegestenger partjait Leningráddal. Sokezer magyar hadifogoly pusztult el a Murmanszket építése közben. Most már nemcsak vasut, hanem a naosztverü Sztalin csatorna is összeköti Leningráddal. Ezt viszont politikai foglyok építették. A Sztalin-csatorna egyik ágazata az új orosz csatornahálózatnak, amely kapcsolatot létesített az Északi Jegestenger, a Keleti-tenger és a Fekete-tenger között. Murmanszknak még 1930-ban tizenötezer lakosa volt, ma százhusz-

Betegsegélyző bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmányturisztikai, számla és aviatia bélyeg is a legnagyobb címletű bélyegbe is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytözsdeben

(Régi betegsegélyzővel szemben)

ezer. Kikötője a Golf-áram mérséklésének hatása következtében egész éven át jégmentes. Murmanszk ma az orosz legfontosabb exportkikötője.

Venló. A holland határvároskáról sok szó esik most a sajtóban, a német holland határincidenssel, a két angol tiszt elfogatásával kapcsolatban. 29.000 lakosú Venlo a Maas folyó kikötője és vasuti csomópont. Nemcsak a német határhoz fekszik közel, hanem belgához is s ezért kulcsponthelyzetben van. Csak 18 méter magasan fekszik a tenger színe felett és így veszélyes esetén, a gátak megnyitása után víz alá kerülne. Régies városka, a holland barokk nemcsak egyszerű stílusú oromtetős házsorokkal és 1600-ból való városházával. Csak 1715-ben került Hollandiához, addig Belgiumhoz tartozott és ennek a sorsát osztotta, vagyis a spanyol, majd az osztrák Habsburgok birodalmához tartozott. 1830—40 között, egy évtizedig ismét belga kézben volt.

A HÁROM

„FOLYÉKONY MAGINOT-VONAL"

A németalföldi árasztási lehetőségek védelmi vonala

(PÁRIS.) Mint ismeretes, Németalföld határterületeit igen jelentős mélységben gátrendszer védelmezi. E gátrendszer segélyével a határrezek és az ország belső tranzitívonalai háromszoros víz-sávval önthetők el. Ezt a háromszoros víz-sávot a derüs laicismus „a folyékony Maginot-vonal"-nak nevezi.

A beton- és acélerődítmények hadászati értéke állandó. Mindig annyit érnek, mint amennyit éppen érnek. Ezzel szemben a folyékony Maginot-vonalak védelmi értéke különböző körülményektől függően váltakozó. Szárazság, tehát alacsony vízállást idején a védelmi rendszere, természetesen gyöngében aknázható ki, mint csapadék, tehát magas vízállás idején. Hasonlóképpen csökkent a vonalak védelmi értéke akkor is, ha tulságosan hiedeg az időjárás. Könnyen előfordulhat ugyanis, hogy a folyékony Maginot-vonalak — befagynak. Tehát szemben a francia-német határszéli erőd-vonalakkal, a hollandiai védelmi sáv kapacitása külső körülményektől függ.

Ez a két dolog az árasztásos holland önvédelem nagy hátránya. Érdekes véletlen azonban, hogy ez a két hátrány ma, a halászatig technika oly elképesztő fejlettségének idején, kisebb jelentőségű, mint amilyen lett volna a multban. A nagy offenzívákat mostani háboruban módosított egységek bonyolítják le s a mai fegyverek mellett áttörő támadás e páncélos divíziók nélkül el sem képzelhető. Ám a páncélos sulyos gépezetekkel és sok tízezer kilogrammos járművekkel operáló osztala számára az áradásterületeken való áthatolás még fagyva is apály esetén is nehezen képzelhető el. A vízzel elöntött területek a páncélos óriások részére leküzdhetetlen nehézséget jelentenek.

Hollandiát, észak felé két gyöngébb használhatóságú és egy erőteljesebb vizivonal védelmezi, melyek dél-észak irányúak. Az első vonal alapja egy öreg, már a rómaiak által megasztott öntözőcsatorna, az Yssel, amely a Rajnát és az Északi tengert köti össze. Ez a vonal dél felé a Meuse-ben folytatódik. Jelentéktelen és hadászati alig kiépített védelmi sáv ez, amely legfeljebb az ellenség hátráltatására alkalmas.

A második vonal homokos dombvidéken keresztül halad és előntését a Ehem, valamint Zuydersee vízével lehet táplálni. Dél felé ez vonal apró folyócskák segélyével hosszabbul meg. Igen hatásos védelmi sáv lenne, ha a gazdasága nem lenne rendkívül fogyatékos. A legutóbbi huszonkilenc évben például csak tizenegy esztendőn volt vízzel ellátva. Honvédelmi értékük ilyenképpen a legkisebb.

Az igazi védővonalat a harmadik jelenti, amelynek építkezése és felszerelése egészen modern. Ez már mélyebben, az ország belsejében húzódik, a Zuydersee melletti Muident-ből indulva el, majd a Vecht folyását követve egészen az áradásterületet tápláló Leijghuzodván le. Végpontja Voudrichem. Ezen a vidéken egy Biesbosch nevű lehetetlen vidékbe torkollik, amely 1421-ben a tenger hirtelen előntött és hetvenkét falujának összes lakóját megfojtotta. Ez a vizivonal nyolcvan négy kilométer hosszú és hihetetlen erős. Védelmi értékét nagyban emeli, hogy természetes ellenállóereje mögött az amszterdami katonai pozíciók fekszenek.

Amennyiben a támadó fél meg akarja kerülni ezt a három vonalat, annyiban a Hollandiába való behatolástól délről történhetnék, Limburgon. Azonban itt is igen erős, bármikor szolgálatba helyezhető vizivonal húzódik. Ezenkívül ebből az irányból előnyomulólóg át kell hatolnia a támadónak Hollandia összes nagyobb folyómain is.

Németalföld katonai ereje természetesen kicsiny. A víziakadályok azonban tekintélyes nehézséget jelentenek még a legfelkészültebb támadó számára is.

— Győz a vadon. Délamerika bizonyos vidékein mind nagyobb területeket hódít vissza az őserdő. Így a perui Moyohamba és a bolíviai Vera Cruz nevű városok környékén, továbbá az Orinoco-Río Grande vidékein, ahol valamikor fehér gyarmatosok szívós munkával nagy területeket tettek termőföldre, ismét zöld kuszónövények, fák és bokrok áthatolhatatlan bozótja lett el mindent. A fehér emberek kénytelenek elköltözni, helyüket indiánok foglalják el.